

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

BEEKS BUITEN

TE PRINSENBEEK

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Beeks Buiten te Prinsenbeek

Opdrachtgever	Compositie 5 stedenbouw Boschstraat 35 - 37 4811 GB Breda
Rapportnummer	12196.002
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	29 juli 2020
Vestiging	Zuid-Holland Max Euwelaan 21-29 3062 MA Rotterdam 088 - 5001600 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	Mevr. K.J. van der Hulst, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Dhr. C. van Tuijl, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
	2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
	4.1 Huismus.....	6
	4.2 Steenuil en kerkuil	7
	4.3 Steenmarter en kleine marterachtigen	9
5	ONDERZOEKRESULTATEN.....	11
	5.1 Huismus.....	11
	5.2 Steenuil en kerkuil	12
	5.3 Steenmarter en kleine marterachtigen	14
	5.4 Algemene broedvogels.....	15
	5.5 Algemene zoogdieren.....	15
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	16
	6.1 Beschermingsregime huismus	16
	6.2 Beschermingsregime steenuil en kerkuil.....	16
	6.3 Beschermingsregime steenmarter en kleine marterachtigen.....	17
	6.4 Beschermingsregime incidenteel aanwezige soorten en overige soorten	18
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20
	BIJLAGE 1 AFBEELDINGEN ONDERZOEK MARTERACHTIGEN.....	1
	BIJLAGE 2 TOELICHTING VERBODSBEPALINGEN WET NATUURBESCHERMING	2

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Compositie 5 stedenbouw opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek naar huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en kleine marterachtigen voor de wijk 'Beeks Buiten'. De onderzoekslocatie betreft de Krekelweg, Vianendreef, Neelstraat en Boterbloemstraat e.o. te Prinsenbeek.

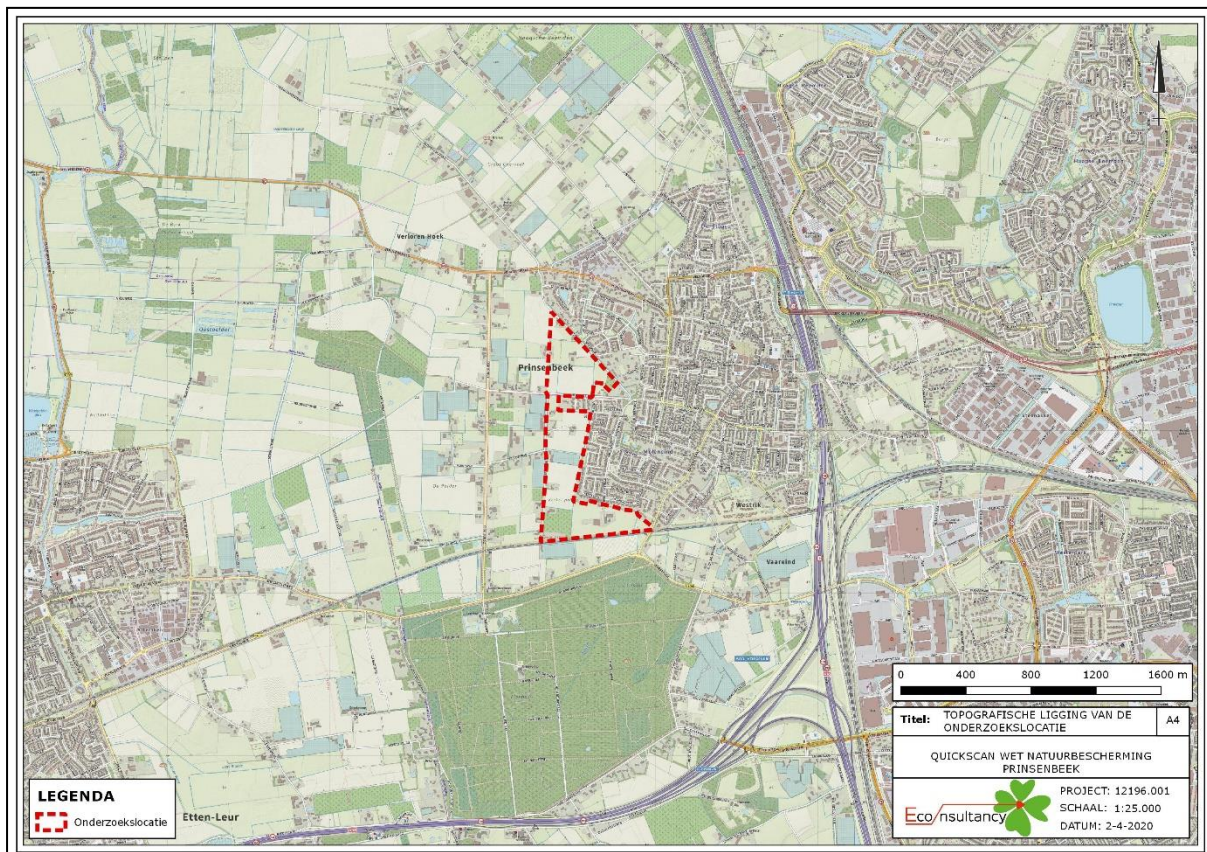
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in maart 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en bijbehorende bestemmingsplanwijzigingen (rapport 12196.001, d.d. 16 april 2020).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 40 ha) beslaat meerdere percelen en betreft de beoogde toekomstige nieuwbouwlocatie 'Beeks Buiten', circa 1 kilometer ten westen van de kern van Prinsenbeek. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft landelijk gebied, direct begrenst aan de zuid- en westzijde van de plaats Prinsenbeek. De onderzoekslocatie bestaat veelal uit percelen die in agrarisch gebruik zijn. Verspreid over de onderzoekslocatie zijn bebouwde kavels aanwezig. De bebouwde kavels worden gebruikt als woonerven en kleinschalige agrarische bedrijven. De aanwezige landschappelijke elementen bestaan uit bijvoorbeeld bomenlanen (langs de Krekelweg, aan de Neelstraat), sloten of verruigde percelen. Ten westen van de onderzoekslocatie ligt het buitengebied van Prinsenbeek met verschillende agrarische bedrijven, ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt de spoorbaan Breda – Roosendaal. Op enkele honderd meter ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt het natuurgebied De Liesbosch.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

Om te voldoen aan de groeiende vraag naar woningen is de regio Prinsenbeek aangewezen als uitbereidingsgebied. De initiatiefnemers zijn voornemens het woonoppervlak van de regio Prinsenbeek te vergroten door de ontwikkeling van de woonwijk 'Beeks Buiten'. Doel is om in Beeks Buiten 600+ woningen te realiseren. De initiatiefnemers zijn voornemens de wijk een groen karakter te geven met ruimte voor oppervlakte water om de plannen te kunnen combineren met waterberging.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De gehele onderzoekslocatie wordt betrokken bij de herontwikkeling. Voor de te verwachten ingreep wordt hier uitgegaan van de laatst bekende plannen. In deze plannen blijven de meeste bewoonde kavels ongemoeid gelaten. Voor het ecologisch onderzoek wordt er vanuit gegaan dat de bebouwing, opstallen en structuren van Neelstraat 3, Krekelweg 7, het kassencomplex op Krekelweg 11, Krekelweg 15 en Boterbloemstraat 21 (geheel) gesloopt zullen worden. Na grootschalige voorbereiding van het gebied zijn de initiatiefnemers voornemens op de gehele onderzoekslocatie nieuwbouw met groen karakter en oppervlakte water te laten realiseren. De onderzoekslocatie zal niet langer een agrarische functie hebben doordat de agrarische percelen vervangen worden door woningen.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om een nauwkeurigere inschatting te kunnen maken van de haalbaarheid van een bestemmingsplanwijziging er op sommige punten meer informatie is benodigd. Aanvullend onderzoek moet verduidelijken welke functie het gebied vervult voor de volgende beschermde soorten: huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en kleine marterachtigen. In een later stadium van de planvorming is ook aanvullend onderzoek naar de grote modderkruiper en soortgroep vleermuis benodigd, wanneer het duidelijk is welke bebouwing gesloopt zal worden en welke watergangen gedempt zullen worden. In tabel I zijn de resultaten van de quickscan schematisch weergegeven.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Significante gevolgen voor de bestemmingsplan wijziging?	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden (bomen en bosschages) buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	afhankelijk van nader onderzoek	Onderzoek naar huismus, steenuil en kerkuil voor het vaststellen van de soort en bepalen van populatiegrootte.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	nee	aandacht voor richtlijnen.	Wanneer de opstallen worden gesloopt dient vastgesteld te worden of de opstallen dienen als voortplantingsplaats of rustplaats.
	foerageergebied	ja	ja	nee	aandacht voor richtlijnen	-
	vliegroutes	ja	ja	nee	aandacht voor richtlijnen	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	ja	ja	aandacht voor richtlijnen	Nader onderzoek naar steenmarter en kleine marterachtigen voor een inschatting van de verspreiding van de populatie Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene zoogdiersoorten, vrijgesteld van de Wet natuurbescherming in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene zoogdiersoorten, vrijgesteld van de Wet natuurbescherming in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	ja	ja	aandacht voor richtlijnen	Alvorens de sloten worden gedempt dient nader onderzoek uit te wijzen of de grote modderkruiper aanwezig is.
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	Nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	7,5 – 12,8 km	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	Uitvoeren van stikstofberekeningen om na te gaan of de ingreep leidt tot een toename van stikstofdepositie.
Natuurnetwerk Nederland	155 meter	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	nee	nee	Afhankelijk van gemeentelijke beleid	Geadviseerd wordt om bij de gemeente Breda navraag te doen over eventuele omgevingsvergunningen.

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Tabel II bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel II. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September
huismus	tijdstip	-	Ochtend		-			
	datum		9 en 28 april					
	functie		Nestlocaties, functioneel leefgebied					
steenuil en kerkuil	tijdstip	Avond		-	Overdag	-		
	datum	10 en 31 maart, 14 april			2 juni			
	functie	Territorium steenuil, functioneel leefgebied kerkuil			Verblijfplaats kerkuil: sporenonderzoek			
steenmarter en kleine marterachtigen	tijdstip	-	Overdag		-			
	datum		10 en 25 maart, 14 april					
	functie		Functioneel leefgebied					

4.1 Huismus

In de voorgaande quickscan Wet natuurbescherming is per adres een inschatting gemaakt of de bebouwing geschikt is als rustplaats voor de soorten huismus (rapport 12196.001, d.d. 16 april 2020). In tabel III is weergegeven bij welke adressen huismusonderzoek is uitgevoerd in onderhavig onderzoek.

Tabel III. Geschiktheid van bebouwing per adres voor huismus.

	Huismus
Neelstraat 3	Geschikt
Neelstraat 5, 7	Geschikt
Neelstraat 9	Geschikt
Krekelweg 3	Geschikt
Krekelweg 5	Geschikt
Krekelweg 7	Geschikt
Krekelweg 9	Geschikt
Krekelweg 11	Geschikt
Krekelweg 15	Ongeschikt
Krekelweg 19	Geschikt
Krekelweg 21	Geschikt
Boterbloemstraat 21	Geschikt

Voor het onderzoek naar de huismus zijn in april 2020 twee veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtend (tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst). Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends en 's avonds) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de ronden gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omge-

ving onderzocht op de geschiktheid van, en aanwezigheid van huismusnesten in, de bebouwing voor huismus. De weersomstandigheden tijdens de bezoeken waren gunstig. Tijdens de veldbezoeken lag de temperatuur tussen de 9 en 12 °C. De windsnelheid was nooit hoger dan 3 Bft en er was geen neerslag.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het soortinventarisatieprotocol voor de huismus (Netwerk Groene Bureaus, juli 2017) en het kennisdocument huismus van BIJ12 (versie juli 2017).

4.2 Steenuil en kerkuil

Voor het onderzoek naar steenuil en kerkuil zijn vier gerichte veldbezoeken uitgevoerd in de periode maart tot en met mei 2020. Tijdens drie avondbezoeken (10 en 31 maart en 14 april) is zowel de onderzoekslocatie als de omgeving van de onderzoekslocatie onderzocht op de aanwezigheid van steenuilen en kerkuilen om vast te stellen of rust- en nestplaatsen van andere steenuilen en/of kerkuilen op de onderzoekslocatie liggen middels observaties en geluidsnabootsingen. Tijdens één bezoek (2 juni) is in de omgeving onderzocht op indicaties van vaste rust- en nestplaatsen van de steenuil en kerkuil, op basis van de resultaten van de avondbezoeken.

Steenuilen gebruiken volgens Bloem et al. (2001) drie verschillende roepen: territoriumroep (wordt alleen geproduceerd door mannetjes en is maatgevend voor een territorium) en alarm- en overige roepen (wordt geproduceerd door zowel man als vrouw, geeft indicatie van aanwezigheid van steenuilen maar niet van een broedterritorium). De maximum territoriumgrootte van steenuilen is onder andere afhankelijk van voedselaanbod, maar varieert meestal rond een straal van 200 meter (een gebied van 12,5 ha) rondom de nestlocatie. In gebieden met minder voedselaanbod kan de territoriumgrootte oplopen tot 300 meter (een gebied van 28 ha) rondom de nestlocatie (zie tabel IV). Omdat steenuilen binnen 300 meter van de onderzoekslocatie een effect van de toekomstige plannen kunnen ondervinden, is dit gebied het meest intensief geïnventariseerd. Op basis van ervaring en de sterkte van de speaker, is de verwachting dat eventueel aanwezige steenuilen binnen een straal van minimaal 200 meter van elk telpunt, de geluidsnabootsing kunnen horen.

Kerkuilen reageren niet op geluidsnabootsingen. De verblijfsindicatoren van kerkuilen zijn wel goed herkenbaar, zoals poepsporen en braakballen. Ook zijn foeragerende kerkuilen zowel visueel als auditief goed zichtbaar. Hierdoor wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de onderzoeksinspanning niet in staat is een rust- of verblijfplaats van kerkuil vast te stellen. De territoriumgrootte van kerkuilen kan van 60 tot 1200 hectare beslaan rondom de nestlocatie afhankelijk van de kwaliteit van de leefomgeving (Kennisdocument Kerkuil, BIJ12).

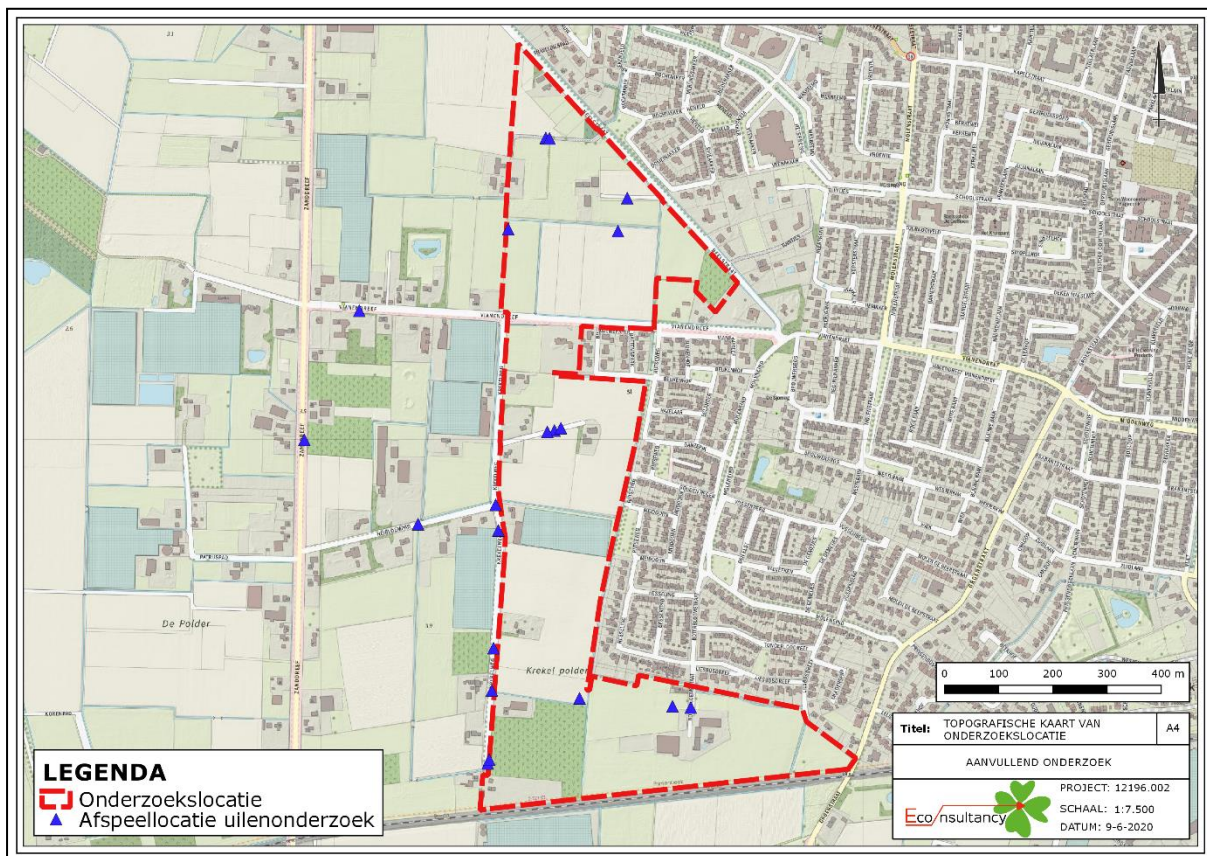
Tabel IV. Literatuurwaarden homeranges (HR) steenuilen: uit wetenschappelijk onderzoek naar het terreingebruik van steenuilen komt een variatie van territoriumgroottes naar voren, waarbij de het grootste territorium ongeveer 28 ha betrof.

aantal steenuilen	gem. HR variatie	gem. HR	locatie	bron
19	1,6 - 28,1 ha		Nederrijng gebied, Duitsland	Fink, 1989
11	9,0 - 27,5 ha		Oost-Polen	Grzywaczewski, 2009
8*	3,8 – 11,5 ha	15.1 ± 2,46 ha	Noord-Spanje	Zuberogoitia et al., 2007
7	3,7 – 14,6 ha		Achterhoek, Neder- land	Bremer, van den et al. 2009

* hierbij is één vrouwelijk exemplaar met een uitzonderlijk groot territorium buiten beschouwing gelaten

In figuur 2 zijn de locaties waar de geluidsnabootsingen zijn afgespeeld weergegeven. Als tijdens geen van deze veldbezoeken een steenuil en/of kerkuil wordt waargenomen (auditief of visueel) kan de afwezigheid van de betreffende soort worden vastgesteld. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland STONE (Bloem et al. 2001).

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen matig gunstig tot gunstig. Het eerste veldbezoek werd afgelegd met lichte neerslag. Tijdens alle veldbezoeken lag de temperatuur tussen 6 °C en 13 °C en lag de windsnelheid beneden de 4 Bft. Bij de twee latere veldbezoeken was het droog.

Figuur 3. Topografische kaart met de locaties waar geluidsnabootsingen voor uilen zijn afgespeeld.

4.3 Steenmarter en kleine marterachtigen

Op basis van de grootte van het plangebied en de geschiktheid voor steenmarter en kleine marterachtigen zijn er drie tot vier losse cameravallen geplaatst (twee tot drie struikrovers en één cameraval in BuBo-opstelling), voor een periode van zes weken tussen 10 maart en 9 april 2020. Halverwege de periode zijn de camera's verzet (figuur 6). Beide methoden, die hier onder worden toegelicht, zijn geschikt om de steenmarter te detecteren. De struikrover is gericht op het detecteren van kleine marterachtigen.

Na drie weken zijn de camera's gecontroleerd en voorzien van nieuwe batterijen en SD-kaarten. De wildcamera in BuBo-opstelling was bevestigd aan een boom (zie figuur 4). De 'struikrover' is een opstelling die succesvol is in het detecteren van kleine marterachtigen. De opstelling bestaat uit een cameraval met voorzetlens om op korte afstand te focussen (Bushnell Nature View HD Max) een PVC-buis (diameter 20 cm, lengte 46 cm) en een houten plankje met een blikje sardientjes in zonnebloemolie (zie figuur 5). De struikrovers zijn één keer verplaatst om de detectiekans binnen de onderzoekslocatie te vergroten (zie figuur 6 voor een overzicht van de plaatsing van de cameravallen). De opnames van de camera's zijn naderhand geanalyseerd om inzicht te krijgen naar het gebruik van de onderzoekslocatie door kleine marterachtigen.

De gehanteerde onderzoeksmethode is conform hetgeen gesteld in de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Provincie Noord-Brabant, door Sander Bouwens, d.d. 11 oktober 2017). Voor wezel is de periode juli tot en met september de periode met de hoogste detectie kans, maar gelet op de enkele geschikte aanwezige structuren voor wezel was op deze locatie een onderzoek vroeger in het seizoen ook mogelijk¹. Gebaseerd op ecologisch expert judgement in het kiezen van geschikte locaties met de grootste potentie om marters vast te leggen is voldoende zekerheid verkregen om de aanwezigheid van kleine marterachtigen aan te tonen, dan wel uit te sluiten.

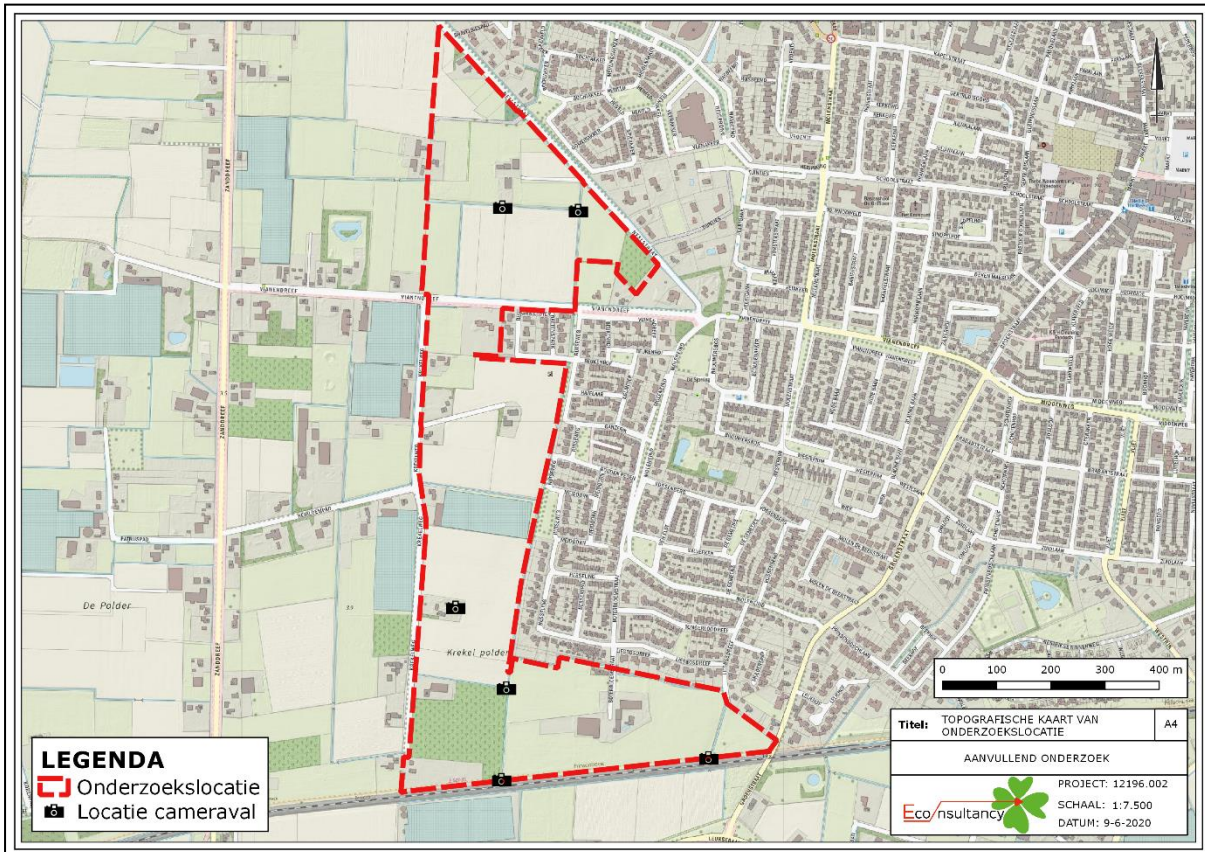
Figuur 4. Foto van de BuBo-opstelling, met aan de linkerkant een wildcamera bevestigd aan een boom en aan de rechterkant een blikje sardientjes op een paaltje.

Figuur 5. Foto van 'struikrover' opstelling met een wildcamera.

¹ Mos, J., Hofmeester, T.R. The Mostela: an adjusted camera trapping device as a promising non-invasive tool to study and monitor small mustelids. Mammal Research (2020).

Figuur 6. Topografische kaart met de plaatsing van de wildcamera's.

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 Huismus

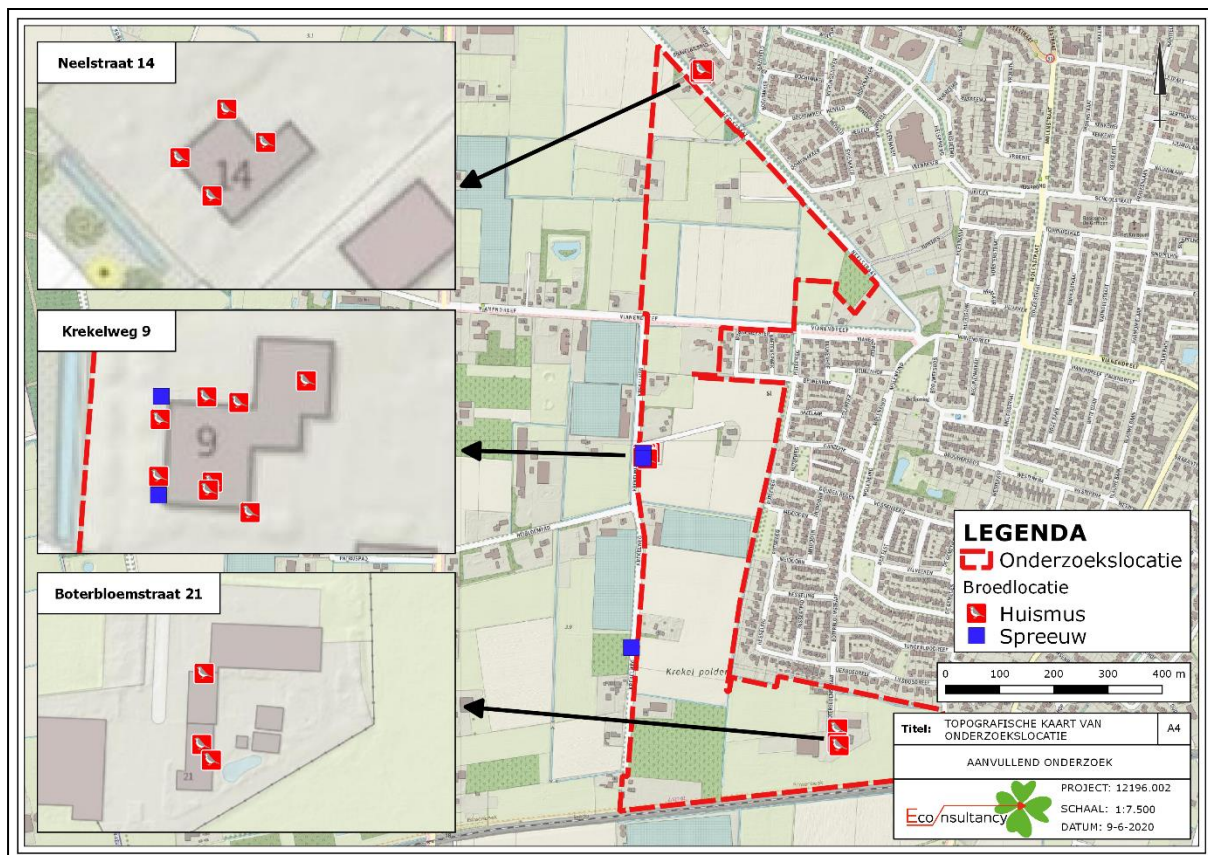
De weersomstandigheden tijdens de bezoeken waren gunstig. Tijdens de veldbezoeken lag de temperatuur tussen de 9 en 12 °C. De windsnelheid was nooit hoger dan 3 Bft en er was geen neerslag.

Resultaten van de onderzoekslocatie

Tijdens de twee onderzoeksronden voor de huismus zijn verspreid over de onderzoekslocatie in totaal elf nestlocaties van de huismus aangetoond. Hiervan liggen acht nestlocaties op Krekeweg 9 en drie nestlocaties op Boterbloemstraat 21. De precieze locaties van de aangetroffen nesten zijn weergegeven in figuur 7.

Daarnaast zijn vier nestlocaties buiten de onderzoekslocatie aangetoond (Neelstraat 14). Het kan door de afstand van de onderzoekslocatie tot de nestlocaties buiten de projectlocatie met voldoende zekerheid worden gesteld dat in de omgeving verblijvende huismussen geen negatieve effecten zullen ondervinden van de voorgenomen ingreep. Mogelijk profiteren de huismussen van de nabijgelegen wijk van de aanleg van groene structuren in de nieuwe wijk.

Tijdens de veldbezoeken voor de huismussen zijn ook nestlocaties van spreeuwen aangetoond. Van de betreffende nestlocaties bevinden zich twee op Krekeweg 9 en één in de steenuilen-nestkast ten noorden van Krekeweg 8.

Figuur 7. Broedlocaties van de huismus op basis van inventarisatie in het inventarisatie seizoen 2020.

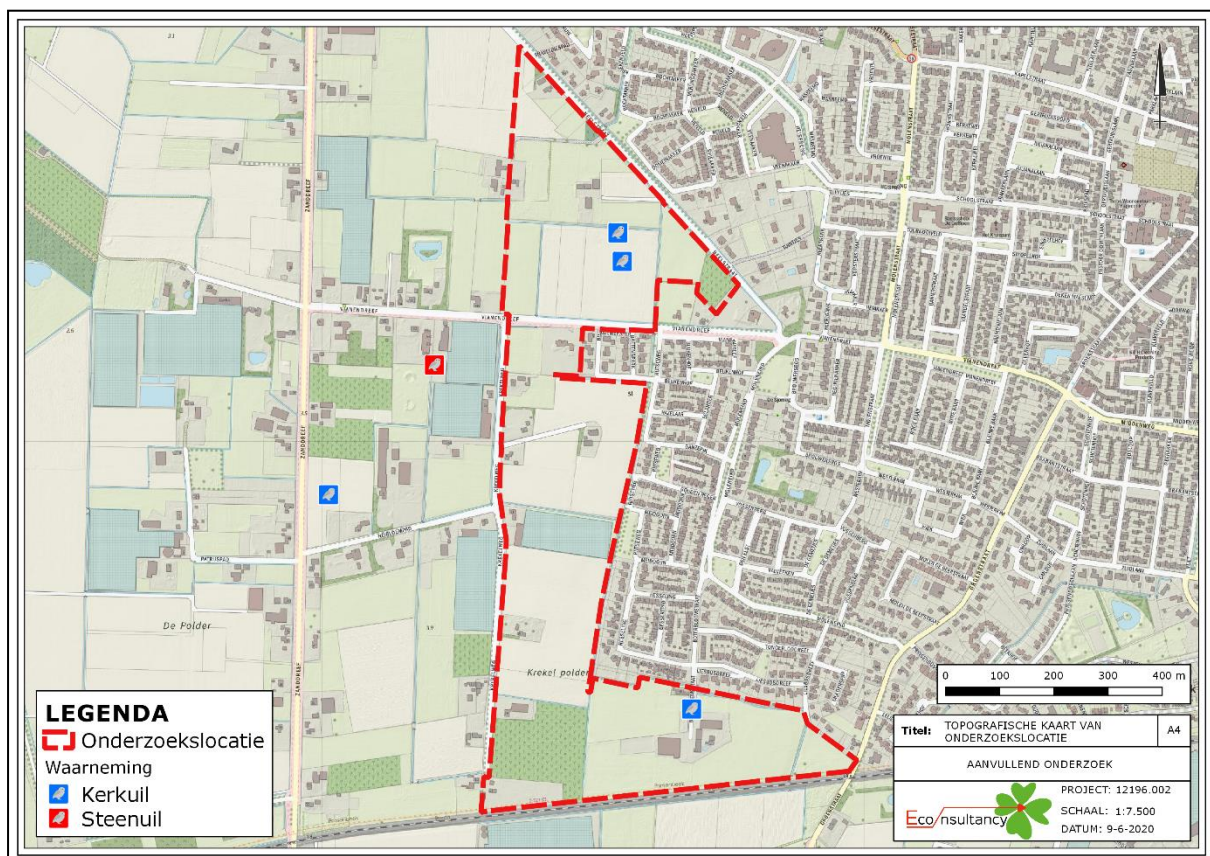
5.2 Steenuil en kerkuil

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen matig gunstig tot gunstig. Het eerste veldbezoek werd afgelegd met lichte neerslag. Gelet op de resultaten heeft dit naar alle waarschijnlijkheid geen effect gehad op de resultaten van het onderzoek. Tijdens alle veldbezoeken lag de temperatuur tussen 6 °C en 13 °C en lag de windsnelheid beneden de 4 Bft. Voor de twee latere veldbezoeken geldt dat er geen sprake was van neerslag.

Resultaten veldonderzoek

Tijdens één avondbezoek is een contactroep van een steenuil waargenomen als respons op de afgespeelde geluiden, ter hoogte van Vianendreef 93. De precieze locatie van de roep was niet te achterhalen. Door de afstand tot de onderzoekslocatie (>100 meter) en bebouwing gelegen tussen de herkomst van de roep en de locatie wordt het niet aannemelijk geacht dat het territorium van deze steenuil de onderzoekslocatie betreft.

Tijdens het eerste avondbezoek is een jagende kerkuil waargenomen op het perceel aan de overzijde van de weg van Zanddreef 34. Tijdens het tweede en derde avondbezoek zijn overvliegende kerkuilen waargenomen op het agrarische perceel ten zuiden van Neelstraat 3 (figuur 8). Daarnaast is tijdens het derde avondbezoek ook een overvliegende kerkuil waargenomen op Boterbloemstraat 21.

Figuur 8. Topografische kaart met de resultaten van het uilenonderzoek.

Resultaten inspectie

Als gevolg van de resultaten van het veldonderzoek, is voorgesteld de bebouwing van Neelstraat 3, 5/7 en Boterbloemstraat 21 nader te inspecteren. Boterbloemstraat 21 is geïnspecteerd tijdens de huismusrondes. Wij hebben verder enkel toestemming gekregen een inspectie uit te voeren op Neelstraat 3. De opstallen van Neelstraat 3 en Boterbloemstraat 21 zijn tijdens het bezoek overdag geïnspecteerd.

specteerd. In de opstallen van Boterbloemstraat 21 zijn geen gebruikssporen van kerkuil aangetroffen. Er is echter wel een nestkast voor kerkuilen aanwezig op Boterbloemstraat 21. Volgens de bewoners wordt de kast jaarlijks gecontroleerd door vrijwilligers, maar heeft nog geen kerkuil gebruik gemaakt van de kast. De opstal bij Neelstraat 3 was slechts gedeeltelijk toegankelijk. In de oude schuur van Neelstraat 3 zijn meerdere braakballen van kerkuil (figuur 9 en 10) en poepsporen op balken aangetroffen (figuur 11). Het dak van de opstal is niet geschikt als broedlocatie door het ontbreken van een nauwe, donkere, ruimte waar een nest gemaakt kan worden, waardoor dit waarschijnlijk om een actieve rustplaats van kerkuil gaat. De schuur behorende bij het woonhuis van Neelstraat 3 leek in eerste instantie een toegang geschikt voor kerkuilen te hebben, maar deze opening is van binnenuit dicht gemaakt en betreft waarschijnlijk een richel waarop de uil rust (figuur 12). De bewoner van Neelstraat 5/7 heeft aangegeven dat er met regelmaat een 'grote witte uil' in de open kap-schuur aanwezig is.

Doordat meerdere malen kerkuilen overvliegend en foeragerend zijn geobserveerd en gebruikssporen van kerkuil zijn aangetroffen in één schuur, wordt het aannemelijk geacht dat de schuur van Neelstraat 3 als rustplaats functioneert en dat een broedlocatie kan zijn bij Neelstraat 5/7 niet kan worden uitgesloten.

De steenuilenkast aan de Krekelweg is niet in gebruik door steenuilen. Zoals beschreven in 5.1.1 broedde daar ten tijde van het onderzoek een spreeuw in. Wanneer deze nestkast niet jaarlijks gecontroleerd/schoon gemaakt wordt is de kans klein dat deze door steenuil in gebruik zal worden genomen. Door de nestbouw van de spreeuw, is de ruimte mogelijk te beperkt voor steenuil.

Figuur 9. Foto genomen achterin opstal Neelstraat 3. Zichtbaar zijn braakballen op de grond.

Figuur 10. Detailfoto van braakballen achterin opstal Neelstraat 3.

Figuur 11. Foto van balken in Neelstraat 3. Zichtbaar zijn strepen van poepsporen.

Figuur 12. Foto van valse opening in schuur naast woonhuis van Neelstraat 3. Zichtbaar zijn de poepstrepen.

5.3 Steenmarter en kleine marterachtigen

De steenmarter, bunzing en hermelijn zijn tijdens het aanvullende onderzoek met cameravallen niet waargenomen, ondanks het geschikte habitat op de onderzoekslocatie. Aangezien deze soorten niet zijn waargenomen op de camerabeelden gedurende deze zes weken, is het op basis van deze gegevens uit te sluiten dat de steenmarter, bunzing en hermelijn op de onderzoekslocatie een of meer vaste rust en/of voortplantingsplaatsen (territoria) hebben.

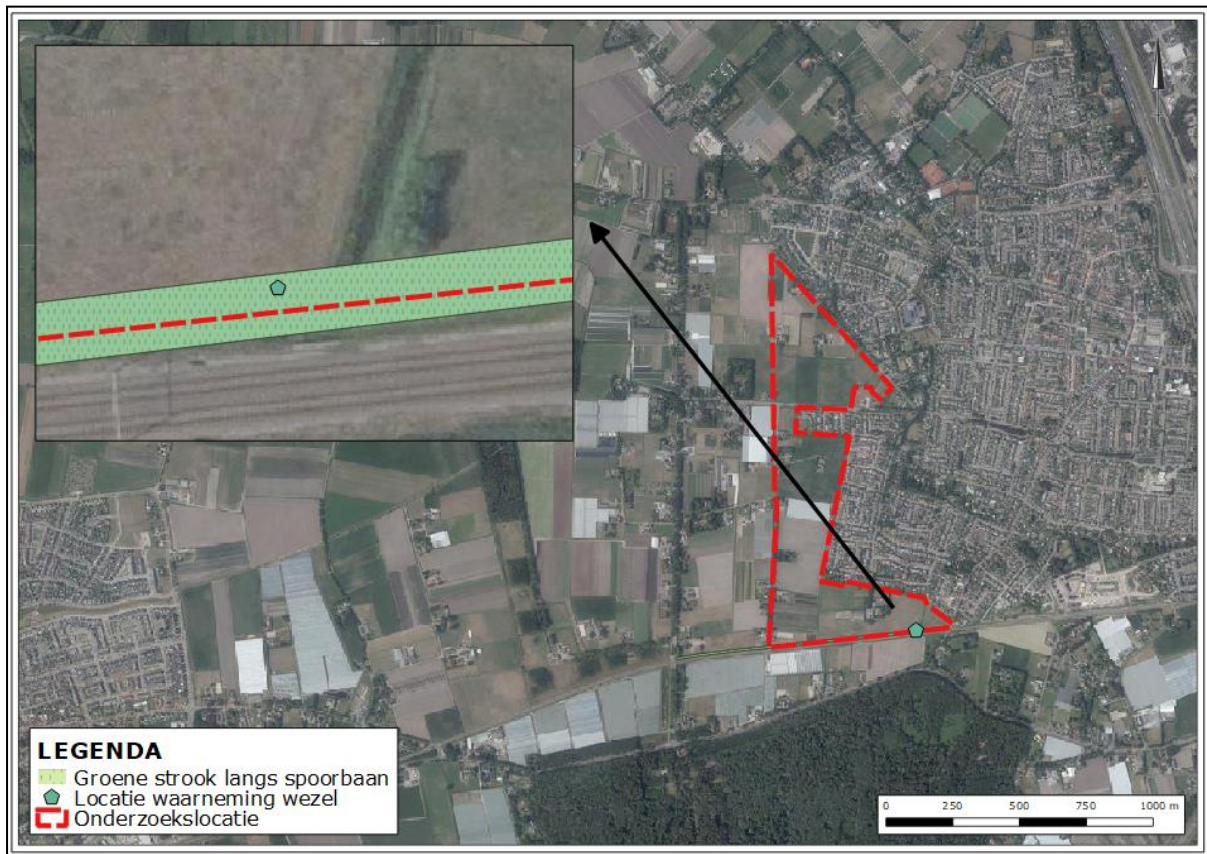
Een wezel is waargenomen op de oostelijke wildcamera gelegen langs de spoorbaan Breda – Roosendaal (figuur 13 t/m 15). Dit individu is waargenomen met een prooi in zijn bek, wat erop wijst dat de groene strook langs het spoor fungeert als verbindend element tussen foerageergebieden en daarmee onderdeel is van het functioneel leefgebied van de wezel. Deze bevinding wordt versterkt door de diversiteit aan prooidieren die op de wildcamera's zijn vastgelegd door het hele gebied heen, zoals dwergmuis, bosmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis, konijn en bruine rat (zie figuur 15 t/m 19 van bijlage 1). Wanneer de groene strook langs het spoor zijn groene karakter en structuren zou verliezen verdwijnt de functie als verbindend element.

Figuur 13. Foto genomen langs de spoorbaan aan de zuidgrens van de onderzoekslocatie. Midden-links is een wezel met prooi te zien.

Figuur 14. Foto genomen langs de spoorbaan aan de zuidgrens van de onderzoekslocatie. Links is de wezel met prooi nogmaals te zien.

Figuur 15. Luchtfoto met de resultaten van het steenmarter en kleine marterachtigen onderzoek.

5.4 Algemene broedvogels

De volgende vogelsoorten zijn meerdere malen waargenomen als broedvogel op de onderzoekslocatie, zowel op camera als auditief of visueel tijdens de bezoeken: roodborst, roodborsttapuit, gaai, merel, ekster, Kievit, koolmees, blauwe reiger, houtduif en kauw (zie figuur 20, bijlage 1). Voor deze vogels geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet beschermd zijn en werken buiten het broedseizoen voldoende is om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Indien werkzaamheden (zoals groenverwijdering) in het broedseizoen plaatsvinden dient voor aanvang van de werkzaamheden een broedvogelinspectie plaats te vinden. Tevens wordt geadviseerd om voor werkzaamheden binnen het broedseizoen een ecologisch werkprotocol op te laten stellen, om negatieve effecten op algemene broedvogels en overtreding van de Wet natuurbescherming aantoonbaar te voorkomen.

5.5 Algemene zoogdieren

Beschermde grondgebonden zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt voor de Wet natuurbescherming, zoals de konijn en de egel, maken veel gebruik van de onderzoekslocatie. Er zijn vele konijnen- en muizenholen aangetroffen verspreid over de onderzoekslocatie. Meermaals zijn algemene zoogdieren vastgelegd met de wildcamera's (zie figuur 15 t/m 19, bijlage 1). Deze waarnemingen duiden erop dat verscheidene algemene zoogdieren op de onderzoekslocatie hoogstwaarschijnlijk een vaste rust- en voortplantingsplaats hebben. De voorgenomen werkzaamheden leiden tot het vernietigen van muizen- en konijnenholen en dat een rustplaats van een egel wordt vernield.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Beschermingsregime huismus

De kavel op Krekelweg 9 zal, volgens de plannen bekend ten tijden van schrijven, behouden blijven. Door de aard van de voorgenomen ontwikkeling zal het huidige leefgebied veranderen, waarbij het leefgebied verrijkt wordt met de aanleg van de natuurrijke woonwijk ter vervanging van de minder interessante agrarische gebieden rondom de broedlocaties. Verdere aanbevelingen om het verlies van functioneel leefgebied te compenseren dan wel te verbeteren worden gegeven in hoofdstuk 7.

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Op grond van artikel 3.1 lid 2 is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te vernielen of te beschadigen, of nesten van huismussen weg te nemen.

Afhankelijk van de wijze van werkmethode worden nestlocaties van vogels onder de daken wel of niet zwaar verstoord en/of beschadigd. Er wordt vanuit gegaan dat de woning van Krekelweg 9 behouden zal blijven. Wijzigingen in de plannen zullen hierop van invloed zijn. Omdat de nesten in principe het hele jaar gebruikt worden is er een ontheffing van Wet natuurbescherming artikel 3.1 lid 2 benodigd voor de sloop van de bebouwing van de Boterbloemstraat 21. Voor deze ontheffing dienen maatregelen genomen te worden die garanderen dat de functie van de locatie als nestlocatie en als functioneel leefgebied behouden blijft. Middels deze wijze kan namelijk worden gemotiveerd dat de gunstige staat van instandhouding van de huismus behouden blijft of versterkt wordt. De minimale wettelijke geëiste maatregelen bestaan uit het bieden van zes tijdelijke alternatieve nestlocaties en het integreren van minimaal zes inbouwstenen of op maat gemaakte nestruimtes in de constructie van de nieuwbouw. Het treffen van aanvullende maatregelen, beschreven in hoofdstuk 7, hebben geleid tot de omvang van de ontwikkeling naar verwachting een sterk positieve werking op het verkrijgen van een ontheffing van de Wetnatuurbescherming.

Geadviseerd wordt verder om de mogelijkheden te onderzoeken of een ontheffing van de Wnb mogelijk is op basis van Art. 3.3 lid 4b, 4°. Daar de woonwijk, met de juiste inpassingen (zie hoofdstuk 7), meer mogelijkheden kan bieden aan huismus dan de huidige situatie.

Hierbij geldt dat het storen (artikel 3.1 lid 4 en 5) niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Bij het verjagen van de huismussen, als gevolg van de sloop van de bebouwing is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter het verjagen heeft niet tot gevolg dat de staat van instandhouding van een volledige populatie of geïsoleerde groep significant negatief beïnvloed wordt. Er is geen sprake van een overtreding van lid 4.

6.2 Beschermingsregime steenuil en kerkuil

Steenuil

De steenuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Bovendien is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de steenuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De steenuil staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de nesten van steenuilen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats'. De steenuil staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2007). De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. Ook op grond van art 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming is het verboden de steenuil opzettelijk te verstoren (BIJ12,

2017). Op basis van onderhavige onderzoek kan worden vastgesteld dat er geen vaste rustplaats, nestlocatie of actief territorium aanwezig is op de onderzoekslocatie. Ook maakt de onderzoekslocatie geen deel uit van het functioneel leefgebied van de steenuil. De voorgenomen ontwikkeling leidt derhalve niet tot afbreuk aan het territorium van de steenuil en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Kerkuil

De kerkuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Tevens is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de kerkuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. Ook op grond van art 3.5 van de Wet natuurbescherming is het verboden de kerkuil opzettelijk te verstoren (BIJ12, 2017). In onderhavig onderzoek is een vaste rustplaats en territorium van minstens één kerkuil aangetoond, deels binnen de grenzen van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie is daarmee onderdeel van het functioneel leefgebied van de kerkuil. De voorgenomen ontwikkeling leidt derhalve tot afbreuk aan het territorium van de kerkuil en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. In het kader van ruimtelijke ontwikkeling dient bij een dergelijke situatie een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Als onderdeel van deze ontheffing wordt compensatie als voorwaarde gesteld.

Compensatie dient te bestaan uit het creëren van nieuwe nestgelegenheden. Het verdwijnen van oude gebouwen met geschikte nestlocaties in nissen heeft ertoe geleid dat een significant deel van de lokale en nationale populatie gebruik maakt van nestkasten. Het aanbieden van nestkasten in de direct omgeving van de onderzoekslocatie, binnen geschikt leefgebied, geeft de aanwezige kerkuilen uitwijkmogelijkheden of geeft de lokale populatie mogelijkheden robuuster te worden. Deze nieuwe nestgelegenheden dienen in gebied te liggen dat nog niet bezet is als kerkuil territorium, of in dermate geschikt gebied te liggen dat een territorium gedeeld kan worden. Het plaatsen van nieuwe nestgelegenheden dient in goed overleg met de lokale (kerk)uilenwerkgroep te worden uitgevoerd. Geadviseerd wordt een minimum van drie verschillen nestgelegen (nestkasten) aan te bieden in een straal van maximaal 2 kilometer. Wanneer blijkt dat binnen 2 kilometer geen geschikte locaties (meer) aanwezig zijn, kan een breder zoekgebied genomen worden. Bij het treffen van een dergelijke ruime compensatiemaatregel wordt voldoende afgedaan aan de geëiste compensatie in het kader van een ontheffing aanvraag van de Wet natuurbescherming.

6.3 Beschermingsregime steenmarter en kleine marterachtigen

Steenmarter, bunzing en hermelijn

De steenmarter, bunzing en hermelijn vallen onder het beschermingsregime andere soorten van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen worden in het kader van kleine marterachtigen, net als bij steenmarter, vertaald naar functioneel leefgebied of territorium: het leefgebied van een individu dat dit individu nodig heeft om in alle jaargetijden te overleven, hieronder vallen foerageergebieden, migratieroutes en het netwerk van verblijfplaatsen.

Bij de voorgenomen ontwikkeling wordt vanuit de Wet natuurbescherming geen maatregelen nodig geacht om de functionaliteit voor de soortgroep te behouden. Een overtreding van de Wet natuurbescherming is hier niet van toepassing, omdat de onderzoekslocatie geen onderdeel uitmaakt van de betreffende soorten. Omdat geen (functioneel) leefgebied wordt beschadigd of vernietigd is er geen ontheffing van artikel 3.10 lid 2 benodigd.

Wezel

De wezel geniet binnen de Wet natuurbescherming (Provincie Noord-Brabant) een strikte bescherming. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen (Art. 3.10). Onder deze vaste rust- en voortplantingsplaatsen wordt in feite het territorium verstaan: "het gehele systeem waarvan een individu gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen en de foerageergebieden bescherming genieten. De groene strook naast de spoorbaan is in gebruik als verbindingsweg tussen foerageergebieden van de wezel. Ingrepen die de functionaliteit voor wezel van de groen strook negatief beïnvloeden betreffen een overtreding op de Wet natuurbescherming. Juridisch gezien is sprake van een overtreding van artikel 3.10 waardoor een ontheffing noodzakelijk is.

Wanneer de functie van de desbetreffende groene strook behouden blijft is er in principe geen significant negatief effect, omdat compensatie voor het vernietigen van de vaste rust- en voortplantingsplaats dan intern getroffen wordt. Als compensatie wordt geadviseerd om de strook langs de spoorbaan in te richten volgens de modellen die binnen het Brabants Natuurnetwerk (als Ecologische Verbindingszone) voor kleine marterachtigen ontwikkeld zijn. Een robuust lint van ruige structuren (struweel, braam, riet) dient hierbij de boventoon te voeren waarbij beheer gefaseerd in tijd en ruimte wordt uitgevoerd.

De initiatiefnemer heeft aangegeven dat, om ook te voldoen aan plannen voor een gemeentelijke ecologische verbindingzone, een groen strook langs het spoor gerealiseerd zal worden van 25 – 30 meter breed. Een breedte van 25 meter voldoet aan de modellen die binnen het Brabants Natuurnetwerk (als Ecologische Verbindingszone) voor kleine marterachtigen zijn ontwikkeld. Ongeacht de exacte locatie van dit geluidsscherm ten opzichte van de groen strook die als Ecologische Verbindingszone zal fungeren wordt geadviseerd om deze juist voor de wezel (tevens hermelijn) in te richten. Het geluidsscherm kan dus als onderdeel van de Ecologische Verbindingszone worden ingericht. Hiervoor wordt geadviseerd om het geluidsscherm volgens het model dat is toegepast bij 'Westrik' te plaatsen, met de aanpassing dat voor de eerste meter vanaf de grond een grover gaas (maaswijdte minimaal 15 cm) wordt gebruikt en grovere keien worden gebruikt, waar ruimtes tussen ontstaan minimaal ten grootte van een 'vuist'.

Om verder te kunnen garanderen dat de groen strook daadwerkelijk functionerend zal zijn als Ecologische Verbindingszone, wordt geadviseerd om tussen deze groenstrook en het gebied dat door de bewoners van Beeks Buiten gebruikt wordt, een watergang te realiseren waarvan beide oevers worden ingericht als 'natuurvriendelijke oever'. De natuurvriendelijke oever bestaat uit een flauw talud met een brede diversiteit aan vegetatiestructuren. Deze brede natuurvriendelijke oever (zuid oever) mag onderdeel zijn van de groenstrook van 25 – 30 meter breed die als Ecologische Verbindingszone wordt ingericht.

6.4 Beschermingsregime incidenteel aanwezige soorten en overige soorten

Het protocollair onderzoek blijft een reeks van momentopnames, waardoor niet elke dag gedurende het seizoen onderzoek plaats kan vinden. Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch één of meerdere huismussen, marterachtigen, kerkuilen of steenuilen worden aangetroffen dienen de werkzaamheden ter plaatse tijdelijk te worden gestaakt en dient er in eerste instantie contact te worden opgenomen met een deskundige of ecoloog. In overleg zal vervolgens worden bepaald hoe er verder gehandeld dient te worden en welke eventuele maatregelen getroffen moeten worden.

Tevens wordt geadviseerd om te werken volgens een ecologisch werkprotocol om de zorgplicht (zie bijlage 2) te waarborgen en overtredingen van de Wet natuurbescherming aantoonbaar te voorko-

men. Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot en met eind augustus worden aangehouden. Indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient voor aanvang van de werkzaamheden een broedvogelinspectie plaats te vinden. Door te werken conform een ecologisch werkprotocol zijn negatieve effecten op algemene broedvogels te voorkomen. Hierin staat ook beschreven hoe om te gaan met situaties waarin zich onverhoopt toch een broedgeval op de onderzoekslocatie bevindt. Op deze wijze kunnen negatieve gevolgen en overtredingen van de Wet natuurbescherming aantoonbaar worden voorkomen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Compositie 5 stedenbouw een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Beeks Buiten e.o. te Prinsenbeek in het kader van het mogelijk maken van de bestemmingsplanwijziging en dus aanbevelingen voor in een activiteitenplan.

Voorgenomen ingreep

De gehele onderzoekslocatie wordt betrokken bij de herontwikkeling. Voor de te verwachten ingreep wordt hier uitgegaan van de laatst bekende plannen. In deze plannen blijven de meeste bewoonde kavels ongemoeid gelaten. Bebouwing die mogelijk gesloopt zullen worden zijn Neelstraat 3, Krekelstraat 7, het kassencomplex op Krekelweg 11, Krekelweg 15 en Boterbloemstraat 21 (geheel). Hiervoor zullen aanwezige opstallen en structuren verwijderd worden. Na grootschalige voorbereiding van het gebied zijn de initiatiefnemers voornemens op de gehele onderzoekslocatie nieuwbouw met groen karakter en oppervlakte water te laten realiseren. De onderzoekslocatie zal niet langer een agrarische functie hebben doordat de agrarische percelen vervangen worden door woningen.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Uit onderhavig onderzoek is gebleken dat de onderzoekslocatie geen functie heeft als vaste rust- en voortplantingsplaats voor de streng beschermde diersoorten steenmarter, bunzing, hermelijn en steenuil. Beschadiging of vernietiging van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van desbetreffende soorten is niet aan de orde.

Verspreid over de onderzoekslocatie zijn in totaal elf nestlocaties van de huismus aangetoond. Het verlies aan functioneel leefgebied voor de huismus kan ruimschoots gecompenseerd worden door de geprojecteerde ontwikkelingen. Het huidige agrarische landschap is slechts marginaal foerageergebied, maar de nieuwbouwwijk kan door de groene opzet veelvuldig nieuwe niches bieden. Alvorens gesteld mag worden of de nieuwbouwwijk daadwerkelijk een verrijking van functioneel leefgebied wordt, ten aanzien van de huismus, dienen een enkele richtlijnen in acht genomen te worden. Wanneer deze richtlijnen in acht genomen worden kan voldoende gegarandeerd worden dat de functie van de locatie voor huismussen behouden blijft en de gunstige staat van instandhouding behouden blijft of versterkt wordt. Bij het naleven van deze richtlijnen ligt het verkrijgen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de ontwikkeling in de lijn der verwachting.

Richtlijnen:

- Bij voorkeur worden middels koopovereenkomsten of middels handvatten in het bestemmingplan opgenomen dat achter- en voortuinen niet meer dan 50% mogen worden verhard. Naast dat een dergelijke regeling ten gunste is voor de huismus heeft een dergelijke regeling ook een groot effect op infiltratie van regenwater en grondwaterhuishouding. Daar de woonwijk ook een functie als waterberging heeft. Mogelijk dat een positieve motivatie kan worden bereikt door het aandeel groen/niet verharde oppervlak in een tuin te verrekenen met de belasting op riolering en waterafvoer. Minder verharding staat dan gelijk aan een lagere belasting.
- Het openbaar/gemeentelijke groen (perken, bermen, oevers) wordt natuurvriendelijk ingericht en extensief beheert met oog op inheemse soorten en diversiteit in structuren.
- De compensatie van de verloren huismusnestlocaties aan de boterbloemstraat kan als kans aangegrepen worden om natuur inclusieve bebouwing te plaatsen. Zo wordt geadviseerd om in de constructie van de bebouwing in Beeks Buiten nestgelegenheden op te nemen voor huismus maar ook voor gierzwaluw. Voor het ontwerp wordt geadviseerd de eisen voor nestgelegenheden voor gierzwaluw in acht te nemen (hoogte van nestlocatie, afmetingen etc.). Geadviseerd wordt integraal inbouwstenen op te nemen die direct onder de goot of dakrand worden geplaatst of ruimtes te creëren in daklijsten/bekisting.

- Voor woningen met dakpannen wordt geadviseerd om vogelschroot aan te brengen tussen dakpanrij 3 en 4 (vanaf de goot geteld), zodat niet volledige daken ongeschikt worden.

Er is een vaste rustplaats van kerkuil aangetroffen in één van de opstallen op de onderzoekslocatie. Tevens zijn meermaals jagende en overvliegende kerkuilen waargenomen op de onderzoekslocatie. Het is aannemelijk dat de onderzoekslocatie onderdeel is van het territorium van minimaal één kerkuil. De voorgenomen ontwikkelingen zullen het functioneel leefgebied van de kerkuil negatief beïnvloeden en is daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. Compensatie is benodigd ten behoeve van de ontheffingsaanvraag. Wanneer de voorgestelde maatregelen worden getroffen (hoofdstuk 6.2) ligt het verkrijgen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de ontwikkeling in de lijn der verwachting.

De wezel maakt gebruik van de groene strook naast de spoorbaan als migratieroute. Hiermee is deze groenstrook onderdeel van de beschermde voortplantingsplaats van deze soort. De functie van de groene strook dient behouden te blijven. Wanneer de verbindende functie van de groene strook gewaarborgd kan worden in de voorgenomen ontwikkelingen dan is er geen sprake van een conflict met de Wet natuurbescherming. Wanneer de voorgestelde maatregelen worden getroffen (hoofdstuk 6.3) ligt het verkrijgen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de ontwikkeling in de lijn der verwachting.

Functie onderzoekslocatie voor algemene soorten

Ten allen tijde dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht ten aanzien van de op de onderzoekslocatie aanwezige konijnen, egels, muizen en eventuele andere zoogdieren en amfibieën. Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met de kwetsbare periode.

Onbekende functie onderzoekslocatie voor vleermuizen en grote modderkruiper

In onderhavig aanvullend ecologisch onderzoek is enkel onderzoek gedaan naar soort(groep)en waar het zeer moeilijk een juiste inschatting te geven of er een 'zwaardere' (Europees) beschermingsregime geldt. Er is geen onderzoek uitgevoerd naar gebouwbewonende vleermuizen en de grote modderkruiper. Uit de voorgaande quickscan is wel gebleken dat deze soorten potentieel aanwezig kunnen zijn op de onderzoekslocatie. Gelet op de beschermde status van deze soorten, wordt aanbevolen om deze onderzoeken tijdig uit te laten voeren zodat de doorlooptijd van de onderzoekscyclus geen vertraging voor de voorgenomen werkzaamheden zal opleveren. Mocht de onderzoekslocatie onderdeel uitmaken van beschermde functies voor deze soorten kan een ontheffing worden aangevraagd op basis van Art. 3.8 lid 5b 3° en Art. 3.10 lid 2b of 2h.

Conclusie

Ten allen tijde dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht ten aanzien van de op het plangebied algemene zoogdieren en amfibieën (zie bijlage 2). Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen. Er zijn elf vaste rust- en nestlocaties van huismus op de onderzoekslocatie aangetoond, verspreid over Krekelweg 9 en Boterbloemstraat 21. De schuur van Neelstraat 3 functioneert als rustplaats en de schuur van Neelstraat 5/7 als mogelijke broedlocatie voor de kerkuil. De spoorbaan is onderdeel van het functioneel leefgebied van de wezel. De geplande ontwikkeling verstoort deze functies waardoor een ontheffing voor de werkzaamheden benodigd is. Advies is de groenstrook langs de spoorbaan in te richten als migratieroute voor (kleine) marterachtigen, de bebouwing en tuinen/openbaar groen geschikt in te richten voor huismus, compensatie aan te bieden voor kerkuil.

Econsultancy
Rotterdam, 29 juli 2020.

BIJLAGE 1 AFBEELDINGEN ONDERZOEK MARTERACHTIGEN

Figuur 15. Dwergmuis.

Figuur 16. Egel.

Figuur 17. Bosmuis.

Figuur 18. Rosse woelmuis.

Figuur 19. Huisspitsmuis.

Figuur 20. Roodborst.

BIJLAGE 2 TOELICHTING VERBODSBEPALINGEN WET NATUURBESCHERMING

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: <ol style="list-style-type: none"> dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephoibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklover, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespindief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: <ol style="list-style-type: none"> In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. 		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparemoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert

Artikel 3.10. Andere soorten

Planten	akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklierde ogentroost, berggamander, bergnachtsorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchtis, dreps, echte gamander, franjegtiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchtis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiseranjier, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam
---------	--

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: <ol style="list-style-type: none"> Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; Houtopstanden op erven of in tuinen; Fruïtbomen en windschermen om boomgaarden; Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; Kweekgoed; Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; het dunnen van een houtopstand; uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: <ol style="list-style-type: none"> ten minste eens per tien jaar worden geoogst; bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aange-slotten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	<p>1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het perio-diek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.</p> <p>3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter be-scherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.</p>
Artikel 4.3 lid 1 en 2	<p>Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.</p> <p>De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.</p>

<p>Artikel 4.4 lid 1</p>	<p>De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op:</p> <p>het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.</p> <p>het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer</p>
<p>Artikel 4.5</p>	<p>Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.</p>

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

